

Illustrasjonsfoto © Science Photo Library/GV-Press/NordicPhotos

Lungerøntgen bør bare tas på klinisk indikasjon

Det er like trygt å ta røntgen thorax av respiratorpasienter på klinisk indikasjon som å ta daglige rutinebilder. Dessuten er det langt billigere.

21 intensivavdelinger i Frankrike ble randomisert til perioder med rutinemessig røntgen thorax daglig eller kun på indikasjon (1). Etter oppfølging av 20 pasienter byttet avdelingene til motsatt strategi. Det tatt 4 607 rutinemessige røntgenbilder av 424 pasienter (gjennomsnitt per pasientdag med respirator 1,09), mot 3 148 bilder på klinisk indikasjon av 425 pasienter (gjennomsnitt 0,75). Det tilsvarer en reduksjon på 32 % ($p < 0,001$).

– Et viktig funn ved denne studien er at den reduserte bruken av røntgen thorax ikke førte til endring i intervensjoner hos pasientene, bortsett fra en endring av respiratorinnstilling, eller i liggetid i respirator og intensivavdeling eller i dødelighet, sier

overlege Ragnar Hotvedt ved Anestesiavdelingen, Universitetssykehuset Nord-Norge.

– Det er ikke rutine med daglig røntgen thorax av respiratorpasienter ved norske intensivavdelinger. En del andre diagnostiske tester tas nærmest som daglig rutine hos intensivpasienter, muligens fordi klinikerne er redde for å overse viktige funn. Denne studien er nyttig blant annet fordi den minner oss om at supplerende undersøkelser, inkludert røntgen thorax, bør tas på klinisk indikasjon, ikke som rutine «for å være på den sikre siden».

Mette Sagsveen

mette.sagsveen@legeforening.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Hejblum G, Chalumeau-Lemoine L, loos V et al. Comparison of routine and on-demand prescription of chest radiographs in mechanically ventilated adults: a multicentre, cluster-randomised, two-period crossover study. *Lancet* 2009; 374: 1687–93.

Beskjeden effekt av Tamiflu

Nevraminidasehemmere har beskjeden effekt på influensasyntomer – sykdomsvarigheten blir redusert med omtrent én dag hos ellers friske. Det viser en Cochrane-oversikt som omfattet 20 randomiserte, placebokontrollerte studier (*BMJ* 2009; 339: b5106).

Oseltamivir har en sikker, men beskjedent effekt på laboratorieverifisert influensa og virker ikke på influensaliknende sykdom som ikke skyldes influensavirus. Stoffet skal derfor nesten utelukkende brukes under en epidemi, ifølge en kommentar i *Ugeskrift for Læger* (2010; 172: 24).

Fysisk aktivitet etter tarmkreft er bra

Det er kjent at fysisk aktive mennesker har lavere risiko for å få tykktarmskreft enn inaktive. Nå viser en ny studie at overlevende etter coloncancer lever lenger dersom de er fysisk aktive (*Arch Intern Med* 2009; 169: 2101–8).

Studien omfattet 668 menn med tidligere stadium 3-kolorektalcancer. Økt fysisk aktivitet var signifikant forbundet med lavere tarmkreftspesifikk mortalitet og totalmortalitet.

Vekttap før fedmekirurgi er bra

Ved multidisiplinær innsats kan de som er henvist til fedmekirurgi, oppnå et signifikant vekttap preoperativt. Størrelsen på vekttapet innvirker på komplikasjonsrisikoen etter gastrisk bypass-operasjon – jo større vekttap, desto færre komplikasjoner (*Arch Surg* 2009; 144: 1150–5).

Data for 881 pasienter ble vurdert retrospektivt. Alle gjennomgikk et seksmåneders program med medisinsk, psykologisk, kostholdsmessig og kirurgisk evaluering samt undervisning.

God prognose ved kroniske korsryggssmerter

Over en tredel av pasientene med kroniske, uspesifikke korsryggssmerter er helt symptomfrie etter ni måneder.

Kroniske korsryggssmerter utgjør et stort helseproblem. Mange prognostiske studier har svakheter som innebærer altfor pessimistiske estimater. I en australsk studie ble 406 personer med korsryggssmerter i over tre måneder fulgt i ett år for å identifisere prognostiske markører (1).

Den kumulative sannsynligheten for fullstendig restitusjon med henblikk på smerte, funksjonsevne og arbeidsstatus var 35 %

og 42 % ved henholdsvis ni og 12 måneder. Tidligere sykmelding pga. korsryggssmerter, betydelig redusert funksjonsnivå eller høy smerteintensitet ved studiestart, lavt utdanningsnivå og frykt for vedvarende smerte var assosiert med forsinket restitusjon.

– Resultatene underbygger gjeldende behandlingsstrategi for denne pasientgruppen, sier professor Erik Bautz-Holter ved Nakke- og ryggpoliklinikken ved Oslo universitetssykehus, Ullevål. – Prognosen er god, derfor må pasientene bli trygge på at de kan opprettholde fysisk og sosial aktivitet så langt det er mulig, sier han.

– Resultatene kan faktisk tolkes enda mer positivt enn det forfatterne gjør. Etter ni måneder var tre firedeler enten symptom-

frie eller hadde bare lette eller svært moderate plager, hvilket neppe er stort mer enn det man finner i normalbefolkningen. Bare ti personer var sykmeldt. Dette støtter en offensiv strategi for tilbakevending til arbeid – som gjøres best ved rask intervensjon med medisinsk avklaring, vektlegging av arbeid og/eller funksjonsfremmende tiltak, som trening, sier Bautz-Holter.

Trine B. Haugen

trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. da Cunha Menezes Costa L, Maher CG, McAuley JH et al. Prognosis for patients with chronic low back pain: inception cohort study. *BMJ* 2009; 339: b3829.